

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะและการตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยว ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี โดยผู้วิจัยทำการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ ซึ่งได้ทำการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ผล สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลรวมทั้งเสนอข้อเสนอแนะตามลำดับ

สำหรับวิธีดำเนินการวิจัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1.1 นักท่องเที่ยวชุมชนริมน้ำจันทบูร จำนวน 300 คน จากวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

1.2 ผู้ที่อาศัยและประกอบธุรกิจย่านชุมชนริมน้ำจันทบูรจำนวน 20 คน เพื่อสอบถามและสัมภาษณ์ความคิดเห็นเรื่องการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะและการตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยว ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี จากวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม จำนวน 3 คน เพื่อสอบถามและสัมภาษณ์ความคิดเห็นเรื่องการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะและการตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยว ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี จากวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้คือ รูปแบบการวิจัยโดยทำการเก็บข้อมูลด้วยการสอบถาม การสัมภาษณ์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับเกี่ยวกับแนวทางการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะและการตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยว ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยประมวลข้อมูลเป็นหมวดหมู่ แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นโดยวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาอภิปรายผลในรูปความเรียง

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะและการตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยว ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี แบ่งออกเป็นประเด็น ดังนี้

การรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะ และการตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยวในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยว

1) ด้านคุณค่าทางความเห็นคุณค่ามากที่สุดคือ ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีงานสถาปัตยกรรมที่มีความสวยงาม รองลงมาคือชุมชนริมน้ำจันทบูรมีอาสนวิหารพระนางมา리아ปฏิสนธินิรมลที่มีความสวยงาม ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีความสวยงามน่าท่องเที่ยว เท่ากับชุมชนริมน้ำจันทบูรมีบรรยากาศที่เป็นมิตรปลอดภัยน่าท่องเที่ยว ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีวัดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่มีความสวยงาม เท่ากับชุมชนริมน้ำจันทบูรมีวัดจันทนารามที่มีความสวยงาม ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีการตกแต่งชุมชนริมน้ำจันทบูรได้อย่างสวยงาม ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีวัดโบสถ์ที่มีความสวยงาม ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีสภาพแวดล้อมทางเดินที่มีความสวยงาม ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีศาลเจ้าตัวเล่าเอี้ยที่มีความสวยงาม ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีศาลเจ้าที่ตลาดล่างที่มีความสวยงาม และชุมชนริมน้ำจันทบูรมีศาลเจ้าพ่อสระบาปที่มีความสวยงาม เท่ากัน ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีภาพวาดฝาผนังที่มีความสวยงาม ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีศาลเจ้าแม่กวนอิมที่มีความสวยงาม และน้อยที่สุดคือ ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีจัดการชุมชนได้อย่างสะอาดสวยงาม

2) ด้านคุณค่าทางเรื่องราวนักท่องเที่ยวเห็นคุณค่ามากที่สุดคือชุมชนริมน้ำจันทบูรมีความงามด้านคุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของคนในชุมชนชุมชนริมน้ำจันทบูรมีความงามด้านคุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีความงามด้านคุณค่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ เท่ากับชุมชนริมน้ำจันทบูรมีความงามด้านคุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อ ความศรัทธา ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีความงามด้านคุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง

รวมค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชุมชนริมน้ำจันทบูรต่อการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทาง ศิลปะและการตระหนักถึงความ สำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยว ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี ด้านคุณค่าทางเรื่องราว เท่ากับ 4.34 ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้ที่อาศัยหรือประกอบธุรกิจย่านชุมชนริมน้ำจันทบูร

1) **ด้านคุณค่าทางความงาม** ผู้ที่อาศัยหรือประกอบธุรกิจย่านชุมชนริมน้ำจันทบูร เห็นว่า **ด้านคุณค่าทางความงาม** เห็นคุณค่ามากที่สุดคือ ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีบรรยากาศที่เป็นมิตรปลอดภัยน่าท่องเที่ยว รองลงมาคือชุมชนริมน้ำจันทบูรมีงานสถาปัตยกรรมที่มีความสวยงาม ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีอาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธิ์ริมลที่มีที่สวยงาม ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีความสวยงามน่าท่องเที่ยวเท่ากับชุมชนริมน้ำจันทบูรมีจัดการชุมชนได้อย่างสะอาดสวยงาม ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีวัดโบสถ์ที่มีความสวยงาม ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีศาลเจ้าแม่กวนอิมที่มีความสวยงามเท่ากับชุมชนริมน้ำจันทบูรมีศาลเจ้าที่ตลาดล่างที่มีความสวยงามเท่ากับชุมชนริมน้ำจันทบูรมีวัดเขตรักษาพันธุ์ธรรมชาติที่มีความสวยงาม ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีศาลเจ้าตัวเล่าเอี้ยที่มีความสวยงามเท่ากับชุมชนริมน้ำจันทบูรมีวัดจันทนารามที่มีความสวยงาม ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีสภาพแวดล้อมทางเดินที่มีความสวยงาม ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีการตกแต่งชุมชนริมน้ำจันทบูรได้อย่างสวยงาม และน้อยที่สุดคือชุมชนริมน้ำจันทบูรมีภาพวาดฝาผนังที่มีความสวยงามเท่ากับชุมชนริมน้ำจันทบูรมีศาลเจ้าพ่อสระบาบที่มีความสวยงาม

2) **ด้านคุณค่าทางเรื่องราว** ผู้ที่อาศัยหรือประกอบธุรกิจย่านชุมชนริมน้ำจันทบูร เห็นคุณค่ามากที่สุดคือชุมชนริมน้ำจันทบูรมีความงามด้านคุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของคนในชุมชน รองลงมาคือชุมชนริมน้ำจันทบูรมีความงามด้านคุณค่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีความงามด้านคุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีความงามด้านคุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อ ความศรัทธา และน้อยที่สุดคือชุมชนริมน้ำจันทบูรมีความงามด้านคุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง

รวมค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ที่อาศัยหรือประกอบธุรกิจย่านชุมชนริมน้ำจันทบูรต่อการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะและการตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยว ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี ด้านคุณค่าทางความงาม เท่ากับ 4.05 ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม

1) **ด้านคุณค่าทางความงาม** เห็นคุณค่ามากที่สุดคือ ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีความสวยงามน่าท่องเที่ยว เท่ากับกับชุมชนริมน้ำจันทบูรมีงานสถาปัตยกรรมที่มีความสวยงาม ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีอาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธิ์ริมลที่มีที่สวยงาม ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีจัดการชุมชนได้อย่างสะอาดสวยงาม และชุมชนริมน้ำจันทบูรมีบรรยากาศที่เป็นมิตรปลอดภัยน่าท่องเที่ยว รองลงมาคือ ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีสภาพแวดล้อมทางเดินที่มีความสวยงาม เท่ากับกับชุมชนริมน้ำจันทบูรมีวัดเขตรักษาพันธุ์ธรรมชาติที่มีความสวยงาม และชุมชนริมน้ำจันทบูรมีศาลเจ้าตัวเล่าเอี้ยที่มีความสวยงาม ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีศาลเจ้าแม่กวนอิมที่มีความสวยงาม ลำดับต่อมาเท่ากับคือ ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีภาพวาดฝาผนังที่มีความสวยงาม ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีการตกแต่งชุมชนริมน้ำจันทบูรได้อย่างสวยงาม ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีวัดโบสถ์ที่มีความสวยงาม ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีศาลเจ้าที่ตลาดล่างที่มีความสวยงาม ชุมชนริมน้ำจันทบูรมีวัดจันทนารามที่มีความสวยงาม และชุมชนริมน้ำจันทบูรมีศาลเจ้าพ่อสระบาบที่มีความสวยงามเท่ากับ

2) **ด้านคุณค่าทางเรื่องราว** ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมเห็นคุณค่ามากที่สุดคือ ชุมชนริมน้ำ จันทบุรีมีความงามด้านคุณค่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ เท่ากันกับชุมชนริมน้ำจันทบุรี มีความงามด้านคุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของคนในชุมชน รองลงมาคือ ชุมชนริมน้ำจันทบุรีมีความงามด้านคุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อ ความศรัทธา เท่ากันกับชุมชนริมน้ำจันทบุรี มีความงามด้านคุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และน้อยที่สุดคือ ริมน้ำ จันทบุรีมีความงามด้านคุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง

รวมค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมต่อการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะและการตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบุรีผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยว ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี เท่ากับ 4.42 ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

1) สิ่งที่ทำให้เกิดการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะจากการท่องเที่ยวในชุมชนริมน้ำจันทบุรี

วิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมของคนในชุมชน การผสมของวัฒนธรรมทั้ง ไทย ญวน จีน อย่างลงตัว นอกจากนี้ยังมีปัจจัยจากตัวสถานที่ท่องเที่ยว สถาปัตยกรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์ อาคารบ้านเรือนที่ผสมผสานวัฒนธรรม ซึ่งคนในชุมชนยังคงรักษาไว้ในสภาพเดิมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับสถาปัตยกรรมที่มีความงามแบบเดิม ด้วยบ้านเรือนที่ผสมผสานสถาปัตยกรรมแบบชิโนโปรตุกีส ความงามที่นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสก็คือความงามจากคนในชุมชนที่เป็นมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใสให้การต้อนรับทักทายแบบเป็นกันเอง อีกทั้งยังสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากร้านค้าที่เปิดขายส่วนใหญ่ในย่านชุมชนที่รักษาสภาพดั้งเดิมล้วนเป็นคนในชุมชนที่อาศัยจากรุ่นสู่รุ่น

2) จุดเด่นและสำคัญของความงามที่ได้แสดงบทบาทและหน้าที่ของชุมชนริมน้ำจันทบุรีจะสามารถแสดงให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส

การที่นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนผ่านสถาปัตยกรรม อาคารบ้านเรือนสิ่งก่อสร้างที่มีทั้ง วัด โบสถ์คริสต์ และวัดจีน ที่ตั้งอยู่บริเวณชุมชนริมน้ำ ได้แสดงออกถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรมอย่างแท้จริง อาคารบ้านเรือนที่มีประวัติศาสตร์ ชีวิตความเป็นอยู่สะท้อนเรื่องราวของประวัติความเป็นมาของชุมชนที่การอยู่ร่วมกันของคนในชุมชนอย่างแท้จริง จะทำให้นักท่องเที่ยวหววนคิดถึงอดีตได้ไม่ยากนัก เพราะตัวชุมชนยังคงรักษาวิถีชีวิตแบบเดิม ใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับชุมชนเก่าได้อย่างลงตัว อีกทั้งการต้อนรับอย่างเป็นมิตรของคนในชุมชน นักท่องเที่ยวที่เคยมาเที่ยวส่วนใหญ่จะกลับมาอีกเพราะชอบในวิถีชีวิต และบรรยากาศที่เหมือนเดิมไม่ได้วุ่นวายตามย่านชุมชนอื่นๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

3) หน้าที่ในการมีส่วนร่วมสร้าง และพัฒนาให้ชุมชนริมน้ำจันทบูรเกิดสุนทรียภาพทางศิลปะ

คนในชุมชนที่ต้องมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างสุนทรียภาพของชุมชนให้คงอยู่ คนในชุมชนต้องมีแนวคิดมุมมองไปในแนวทางเดียวกัน มีทัศนคติมองความงามทางสุนทรียภาพที่ไปด้วยกัน เมื่อชุมชนมีภาพเดียวกันแล้วคนในชุมชนจะร่วมมือสร้างสรรค์และจัดการท่องเที่ยวโดยเน้นสุนทรียภาพในทิศทางเดียวกัน การท่องเที่ยวก็จะเกิดความยั่งยืนได้ นอกจากคนในชุมชน ภาครัฐและเอกชนก็มีส่วนในการสนับสนุน ช่วยเหลือชุมชน ซึ่งปัจจุบันมีทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เข้ามาช่วยผลักดันเสริมสร้างภาพลักษณ์ สร้างความงามต่างๆให้เกิดขึ้นกับชุมชน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการพัฒนาภูมิทัศน์ต่างๆ ทั้งตัวของสถาปัตยกรรม ปรับปรุงป้ายประชาสัมพันธ์ ถนนหนทาง หน่วยงานที่เข้ามาเช่น กระทรวงวัฒนธรรม การท่องเที่ยว พาณิชยจังหวัด ในส่วนของเทศบาลเมืองช่วยในเรื่องของความสะอาดการเก็บกวาดพื้นที่ให้สะอาด ปลอดภัย แต่ยังไม่ได้มีส่วนในการส่งเสริมด้านความสวยงามของตัวอาคารหรือสิ่งที่จะสร้างให้ชุมชนมีเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว บางครั้งคนในชุมชนอาจจะต้องการผู้เชี่ยวชาญในการอนุรักษ์ และพัฒนา เช่นตัวอาคารบ้านเรือนที่สะท้อนสถาปัตยกรรมในอดีต อาจจะต้องได้ผู้เชี่ยวชาญช่วยในการดูแลรักษา และการสนับสนุนสื่อใหม่ๆในการส่งเสริมการท่องเที่ยว แต่จะต้องเป็นรูปแบบที่ไม่ทำลายวิถีชีวิตหรือทำลายสุนทรียภาพแบบดั้งเดิมของชุมชน ความงามพื้นฐานคือความสะอาด ของที่พักอาศัย ถนนหนทาง ไปจนถึงการเสนอความคิดเห็นการร่วมระดมความคิดเห็นการพัฒนาภูมิทัศน์ของชุมชนให้สวยงามมากยิ่งขึ้น นำเสนอสิ่งที่มีพร้อมกับการสร้างสิ่งใหม่ที่ไม่ขัดแย้งต่อมุมมองทางความงาม เช่นการจัดทำป้ายนิเทศต่างๆ ควรจะมีความสอดคล้องกับสภาพของชุมชน ซึ่งต้องอาศัยคนในชุมชนเป็นพื้นฐานในการถ่ายทอดเรื่องราวและนำเสนอต่อนักท่องเที่ยวแบบเป็นมิตร

4) ความสำคัญของการที่นักท่องเที่ยวสามารถรับรู้คุณค่าความงามสุนทรียภาพทางศิลปะของชุมชนริมน้ำจันทบูร

ความสำคัญต่อสถานที่

เมื่อนักท่องเที่ยวรับรู้คุณค่าความงามไม่ว่าจะเป็นความงามทางด้านสถาปัตยกรรม อาคารสิ่งก่อสร้างหรือคุณค่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่แสดงออกผ่านวิถีชีวิต วิถีชีวิตของคนในชุมชน เมื่อนักท่องเที่ยวเกิดความตระหนักก็จะเกิดความรู้สึกที่ต้องรักษาดูแล การทำลายอาคารสิ่งก่อสร้างก็จะไม่เกิดขึ้น เพราะเขาจะรับรู้ได้ว่าความงามของสถานที่ที่จะเกิดได้ต่อเมื่อสภาพสิ่งแวดล้อม ส่วนประกอบต่างๆไม่ถูกทำลายการสร้างคุณค่าเฉพาะ ที่ชุมชนเป็น โดยไม่นำไปเปรียบเทียบกับชุมชนอื่นๆ เพราะแต่ละที่ย่อมมีวิถี การแสดงออก จุดมุ่งหมายในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างกัน จะทำให้ชุมชนยังมีคุณค่าไม่เฉพาะความงามที่มองเห็นด้วยตา แต่จะหมายถึงคุณค่าทางจิตใจที่นักท่องเที่ยวจะร่วมรับรู้ได้ไปพร้อมกับคนในชุมชน

ความสำคัญต่อคนในชุมชน

เมื่อนักท่องเที่ยวเห็นความสำคัญ ในส่วนของการเข้าใจวิถีชีวิต การร่วมเรียนรู้ถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่แตกต่างจากที่นักท่องเที่ยวแต่ละคนเคยสัมผัสจากชุมชนที่เขาามา นักท่องเที่ยวจะเข้าใจแรงจูงใจที่คนในชุมชนต้องการนำเสนอ เพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเพื่อจะชื่นชมความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว แต่ถ้าเขาได้สัมผัสหรือเห็นความงามต่างๆในชุมชนมากขึ้น ก็จะเป็นแรงบันดาลใจให้คนในชุมชนมีกำลังใจที่จะอนุรักษ์ชุมชนให้เป็นวิถีแบบดั้งเดิม การกระจายรายได้ในชุมชนจะเกิดขึ้นอย่างคล่องตัว เมื่อเกิดการเคลื่อนตัวของนักท่องเที่ยว คนชุมชนจะมีพื้นที่ในการต่อรองกับภาครัฐและเอกชนเมื่อหน่วยงานต่างๆเห็นความสำคัญ ก็จะเกิดการพัฒนาด้านต่างๆที่ หน่วยงานสามารถช่วยได้ และคนในชุมชนจะมีความไว้วางใจนักท่องเที่ยวได้มากขึ้นเมื่อนักท่องเที่ยวเห็นความสำคัญเมื่อนักท่องเที่ยวรับรู้ความงามของชุมชน จะมีความสำคัญต่อคนในชุมชน และจะตามมาด้วยการกระจายรายได้เสริมให้คนในชุมชน ในการขายของฝากของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยว และสิ่งที่คุณในชุมชนจะรู้สึกคือความภูมิใจที่มีนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญ สนใจในประวัติชุมชน สอบถามคนในชุมชน ซึ่งจะภูมิใจกับการนำเสนอเรื่องราวที่ตนรับหรือหรือ รับการส่งต่อมาจากรุ่นสู่รุ่น

ความสำคัญต่อนักท่องเที่ยว

เมื่อนักท่องเที่ยวเห็นความสำคัญของสุนทรียภาพนักท่องเที่ยวจะสามารถท่องเที่ยวได้อย่างมีความสุขและไม่ทำลายพื้นที่นั้นๆ ความพึงพอใจที่ได้มาท่องเที่ยวชุมชนที่มีความงามทั้งสิ่งปลูกสร้างและความงามของการร่วมอนุรักษ์วิถีชีวิตแบบเดิมของคนในชุมชน การพักผ่อนไม่ว่าจะกับเพื่อนๆ หรือครอบครัวการถ่ายภาพเพื่อบันทึกความทรงจำกับสถาปัตยกรรมที่มีความงดงามที่แม้จะเสื่อมสภาพไปตามกาลเวลาแต่ยังคงทิ้งร่องรอยของความงามในอดีตได้อย่างชัดเจน และความงามจากการรับรู้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลจริงๆจากคนในชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เกิดเป็นมิตรภาพใหม่ๆ ทั้งความงามจากความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวจากอาคารบ้านเรือน สถาปัตยกรรมที่มีความสวยงาม ความงามของวิถีชีวิตของคนในชุมชน เกิดการบอกต่อปากต่อปาก

5) ความสำคัญและจำเป็นของการตระหนักถึงความสำคัญของชุมชน

ความสำคัญต่อสถานที่

เมื่อตระหนักถึงความสำคัญ ก็จะทำให้สถานที่ที่มีความสำคัญมากยิ่งขึ้นตามมานักท่องเที่ยวจะช่วยดูแลและหวงแหน ไม่ทำลายเสียหายให้กับแหล่งท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการทำ ความเสียหายโดยตรงกับสถานที่ ตลอดจน ความสวยงามสะอาดเรียบร้อยที่จะตามมาการเคารพซึ่งกันและกันจะตามมา สถานที่จะได้รับการดูแลรักษาจากทั้งคนในชุมชนและจากนักท่องเที่ยว เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดจันทบุรี และประเทศชาติ

ความสำคัญต่อคนในชุมชน

เมื่อนักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญของชุมชน ก็จะทำให้คนในชุมชนได้ใช้ชีวิตแบบปกติ ไม่รู้สึกถึงการบุกรุกจากนักท่องเที่ยว ทั้งสองฝ่ายจะเคารพความเป็นส่วนตัวซึ่งกันและกัน นักท่องเที่ยวก็ท่องเที่ยวด้วยความสบายใจ คนในชุมชนก็ไม่เกิดความอึดอัด คนในชุมชนจะเห็นคุณค่าของชุมชนที่ตนอยู่อาศัยมากขึ้น และตระหนักในความสำคัญที่ไม่ใช่ชุมชนที่อยู่อาศัยเพียงอย่างเดียว แต่ชุมชนที่พวกเขาอาศัยอยู่นั้นมีคุณค่าและความสำคัญต่อนักท่องเที่ยว ความภาคภูมิใจก็จะเกิดขึ้นในฐานะเจ้าบ้านที่ต้องคอยต้อนรับผู้มาเยือน

ความสำคัญต่อนักท่องเที่ยว

เมื่อนักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญก็จะรู้สึกผูกพันเมื่อเวลาท่องเที่ยวก็จะท่องเที่ยวแบบเป็นมิตร ซึ่งจะได้ทั้งความสุข ความประทับใจ และความรู้ จากมิตรภาพดีของคนในชุมชน จะทำให้เขาเหล่านั้นมีพฤติกรรม การท่องเที่ยวที่เป็นมิตรมากขึ้น นักท่องเที่ยวจะให้เกียรติกับเจ้าของพื้นที่ มีความรับผิดชอบและหวงแหนสถานที่ท่องเที่ยวได้แบบคนในชุมชน จะเกิดเป็นนิสัยการท่องเที่ยวที่ดีขึ้นได้

6) แนวโน้มการสร้างสุนทรียภาพต่อชุมชนริมน้ำจันทบูร

การทำนุบำรุงอาคารบ้านเรือนให้คงอยู่ในสภาพเดิมที่มีกลิ่นอายของความเก่าเป็นหลัก เพราะจุดเด่นของชุมชนคือความเป็นชุมชนแบบดั้งเดิม การพัฒนาสุนทรียภาพจึงควรเป็นการอนุรักษ์ รักษาให้คงสภาพเดิมหรือเกือบเท่าเดิม ในส่วนของอาคารบ้านเรือนที่มีความเสียหายจากการผ่านช่วงเวลามาอย่างยาวนานนั้นควรได้รับการบูรณะ แต่ต้องมีรูปแบบ ความงามที่สัมพันธ์สอดคล้องกับรูปแบบที่ชุมชนเป็น เพื่อให้เกิดเป็นจุดเด่นที่ชุมชนเป็นมาและจะเป็นต่อไปในอนาคต การสร้างสุนทรียภาพจึงเป็นการรักษาและพัฒนาในรูปแบบที่ไม่ขัดแย้งต่อภูมิทัศน์ของชุมชน สิ่งที่จะสร้างความงามให้กับชุมชนจึงควรเป็นความงามที่มาในรูปแบบการให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวไปในตัว ไม่ว่าจะเป็นการจัดสิ่งแสดงประกอบประวัติ เหตุการณ์ในอดีต ช่วงเวลาที่สำคัญที่เกิดช่วงเวลานั้นๆ ให้ชุมชนได้กลายเป็นเสมือนพิพิธภัณฑ์แหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิต ความรู้จากการชมความสวยงามของสถานที่ ความรู้จากป้ายแสดงเรื่องราว ความรู้จากสถานที่ที่แสดงเรื่องราวสำคัญในอดีต และความรู้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนในชุมชน มีการเสริมสื่อใหม่ในการสร้างสุนทรียภาพให้กับแหล่งท่องเที่ยว การจัดพื้นที่ให้น่าสนใจ จัดมุมให้ถ่ายภาพ โดยที่ไม่ทำลายภูมิทัศน์เดิมของชุมชน รวมทั้งการให้ความรู้ประกอบในแต่ละจุดที่สำคัญๆ เพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งเรียนรู้แบบมีชีวิต การเพิ่มป้ายประชาสัมพันธ์แบบสองภาษาหรือมากกว่านี้ การจุดจุดต้อนรับให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยว มีการจัดระบบการนำชม หรือให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวไปพร้อมกัน

7) แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะของชุมชนริมน้ำจันทบูร

แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะของชุมชนริมน้ำจันทบูรควรเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นวิถีชีวิตของคนในชุมชนกับสถานที่ที่ผ่านเรื่องราวมาอย่างยาวนาน ชุมชนต้องเชื่อมั่นและมั่นใจในบริบทที่ชุมชนเป็นและสิ่งที่ต้องการจะนำเสนอต่อนักท่องเที่ยวโดยไม่ตามกระแสจนเกินไป เช่นเห็นสถานที่ท่องเที่ยวอื่นจัดการท่องเที่ยวแบบนั้นแบบนี้ก็นำมาใช้กับชุมชนซึ่งบริบทในแต่ละที่มีความแตกต่างกันไป ชุมชนต้องรักษาและดึงความเป็นตนเองออกมานำเสนอให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ การสร้างแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมจากพื้นที่เดิม เช่นการจำลองเหตุการณ์สำคัญที่เคยเกิดขึ้นในอดีตในพื้นที่เดิม โดยไม่ทำลายทัศนียภาพเดิม แต่เป็นการเสริมให้พื้นที่ตรงบริเวณนั้นมีคุณค่าเพิ่มขึ้นด้านประวัติศาสตร์ การเพิ่มพื้นที่ในการให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสบรรยากาศเก่าๆ หรือมีสื่อในการนำเสนอให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวได้ทราบถึงวิถีชีวิต ซึ่งการจะให้ชุมชนเป็นเสมือนแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิตจะต้องได้รับความร่วมมือจากหลากหลายหน่วยงาน การจัดพื้นที่แสดงวิถีชีวิต การจำลอง

เหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นในอดีต การจัดระบบการท่องเที่ยวให้มีระบบ จัดทำแผนที่ชุมชนที่ครอบคลุม ในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ และระบบสาธารณูปโภคที่พร้อมรับนักท่องเที่ยว โดยสื่อต่างๆที่ นำมาใช้ประกอบตกแต่งชุมชนต้องมีความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมภายในชุมชนต้องมีการ ระดมความคิดเห็นของคนในชุมชนที่จะมองชุมชนเป็นภาพรวมเดียวกันก่อน เมื่อทุกคนมีภาพของ ชุมชนในจุดประสงค์เดียวกัน ความสวยงามของชุมชนที่จะส่งผ่านออกไปก็就会有ความชัดเจนและ น่าสนใจขึ้นมาได้ในฐานะชุมชนดั้งเดิมที่เป็นทั้งแหล่งท่องเที่ยวและเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิตควบคู่กัน ไป

8) กิจกรรมใด และรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะ ของชุมชนริมน้ำจันทบูร

ควรเป็นกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสภาพแวดล้อมและ คนในชุมชนดึงเอกลักษณ์ของชุมชนออกมาให้ได้ โดยต้องเป็นกิจกรรมที่คนในชุมชนเห็นด้วยเพื่อ พลังในการแสดงออกที่ชัดเจน และเป็นหนึ่งเดียวกัน กิจกรรมที่ชุมชนมักจัดขึ้นคือการจัดถนนคน เดินตามช่วงเวลา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ดี เพราะเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งจากที่อื่นและในจังหวัด แต่ อาจจะมีไม่บ่อยนัก อีกทั้งรูปแบบถนนคนเดินยังไม่มีความเป็นเอกลักษณ์ชัดเจนที่แสดงความเป็น ชุมชนริมน้ำจันทบูรได้อย่างเต็มที่ การจัดกิจกรรมจึงควรได้รับความร่วมมือในการจัดจากคนในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและนักท่องเที่ยวอย่างแท้จริง นั้นๆ รูปแบบการ ท่องเที่ยวที่เน้นความงามของชุมชน จัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ สร้างแหล่งเรียนรู้ให้มีชีวิต ปรับ ภูมิทัศน์ที่สวยงามไม่ขัดต่อวิถีชุมชน สร้างทั้งความงามและความรู้ ไม่ว่าจะป็นกิจกรรมการออกร้าน ขายของที่สัมพันธ์ส่งเสริมชุมชน สะท้อนวิถีชีวิตของคนในชุมชนอย่างมีความเฉพาะ การจัดเวิร์คช็อป กิจกรรมนำชมนำเที่ยวชุมชนแบบหมุนเวียน ที่ให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการให้ความรู้กับ นักท่องเที่ยว เช่นเวิร์คช็อปการทำขนมฉนวน ขนมไข่ ตลอดจนอาหารพื้นถิ่น หรือกิจกรรม ที่จัดให้ นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในชุมชน ชุมชนต้องปรับตัวกับนักท่องเที่ยวโดยการหาจุดร่วม ต้องเข้าใจจุดประสงค์นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวเพื่อการ ถ่ายภาพเป็นที่ระลึก ชุมชนอาจมี การจัดมุมถ่ายภาพเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้บันทึกความทรงจำโดยไม่ขัดต่อสุนทรียภาพโดยรวมของ ชุมชนซึ่งนอกจากนักท่องเที่ยวจะมีความสุข เมื่อนักท่องเที่ยวบอกต่อ หรือลงรูปในสื่อสังคม ออนไลน์ ก็จะเป็นการช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวได้อีกช่องทางหนึ่ง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยผู้วิจัยพบว่าการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะและการตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยว ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี มีประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

ความคิดเห็นการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะและการตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยว ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี

ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชุมชนริมน้ำจันทบูรต่อการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทาง ศิลปะและการตระหนักถึงความ สำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยว ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี ด้านคุณค่าทางเรื่องราว เท่ากับ 4.34 ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากชุมชนริมน้ำมีจุดในการให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสในหลากหลายรูปแบบเนื่องจากการรวมกันของหลากหลายเชื้อชาติและวัฒนธรรม สอดคล้องกับประภาพรรณ ฉัตรมาลัย (2556) ที่กล่าวว่าชาวชุมชนริมน้ำสุขาภิบาลประกอบด้วยชาวไทยพื้นเมือง ชาวจีน และชาวญวน ดังนั้นนักท่องเที่ยวจึงมีความสุข และสามารถรับรู้และตระหนักถึงคุณค่าของชุมชนที่สะท้อนสุนทรียภาพได้อย่างชัดเจน

ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ที่อาศัยหรือประกอบธุรกิจย่านชุมชนริมน้ำจันทบูรต่อการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะและการตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยว ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี ด้านคุณค่าทางความงาม เท่ากับ 4.05 ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากคนในชุมชนมีความคุ้นชินและรับรู้ความเคลื่อนไหวของเรื่องราวต่างๆในชุมชนได้เป็นอย่างดี การที่เรามองตนเองอาจจะทำให้มีการคาดหวังในเรื่องต่างๆที่มาก การมองคุณค่าความงามจริงเป็นเรื่องที่เห็นทุกวัน เป็นเรื่องราวที่ผูกพันมาโดยตลอด

ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมต่อการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทาง ศิลปะและการตระหนักถึงความ สำคัญของชุมชนริมน้ำจันทบูรผ่านประสบการณ์การรับรู้ของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยว ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดจันทบุรี เท่ากับ 4.42 ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ในมุมมองของนักวิชาการ การตระหนักถึงความสำคัญโดยเฉพาะการรับรู้คุณค่าด้านสุนทรียภาพด้านศิลปะจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะชุมชนริมน้ำที่มาวัฒนธรรมอันหลากหลาย สอดคล้องกับประภาพรรณ ฉัตรมาลัย (2556) ที่กล่าวว่า ชุมชนริมน้ำในอดีตมีการผสมผสานวัฒนธรรม 3 วัฒนธรรม คือ วัฒนธรรมไทย จีน และญวน สุนทรียภาพจึงมีความหลากหลายตามไปด้วย ซึ่งนับว่าเป็นความหลากหลายที่สร้างคุณค่าให้กับการท่องเที่ยว

แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะ

1. ด้านจุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายในการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะคือการนำเสนอวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมของคนในชุมชน ถ่ายทอดให้เห็นถึงการผสมของวัฒนธรรมทั้งไทย ญวน จีน อย่างลงตัว ชีวิตความเป็นอยู่สะท้อนเรื่องราวของประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชนที่การอยู่ร่วมกันของคนในชุมชนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ กัจจกร สุนพงษ์ศรี (2556) ที่กล่าวว่า สุนทรียศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยความรู้สึกเชิงนามธรรมที่มีต่อธรรมชาติและผลงานศิลปะโดยเฉพาะ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยจากตัวสถานที่ท่องเที่ยว สถาปัตยกรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์ อาคารบ้านเรือนที่ผสมวัฒนธรรม สอดคล้องกับประภาพรรณ ฉัตรมาลัย (2556) ที่กล่าวว่า ด้านศิลปกรรมผู้คนที่เดินสัญจรไปมาสามารถพบเห็นศิลปะประกอบสถาปัตยกรรมสิ่งก่อสร้างได้เกือบตลอดถนน มีทั้งลวดลายการแกะสลักแบบฝรั่งเศส แบบจีน แบบไทย และแบบผสมผสานซึ่งแต่ละบ้านจะออกแบบลวดลายแตกต่างกัน ซึ่งคนในชุมชนยังคงรักษาไว้ในสภาพเดิมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับสถาปัตยกรรมที่มีความงามแบบเดิม ด้วยบ้านเรือนที่ผสมผสานสถาปัตยกรรมแบบชิโนโปรตุกีส ความงามที่นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสก็คือความงามจากคนในชุมชนที่เป็นมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใสให้การต้อนรับทักทายแบบเป็นกันเอง อีกทั้งยังสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ กัจจกร สุนพงษ์ศรี (2556) ที่กล่าวว่าความรู้สึกความงามที่เป็นสุนทรียภาพ ย่อมเป็นไปตามอุปนิสัย การอบรมและการศึกษาของบุคคลซึ่งเรียกรวมกันว่า รส (Test) เพราะฉะนั้นความรู้นี้จึงอาจแตกต่างกันได้มาก เนื่องจากร้านค้าที่เปิดขายส่วนใหญ่ในย่านชุมชนที่รักษาสภาพดั้งเดิมล้วนเป็นคนในชุมชนที่อาศัยจากรุ่นสู่รุ่นนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนผ่านสถาปัตยกรรม อาคาร สอดคล้องกับประภาพรรณ ฉัตรมาลัย (2556) ที่กล่าวว่าในปัจจุบัน สภาพอาคารสถาปัตยกรรมของชุมชน ยังคงหลงเหลือให้เห็นถึงความรุ่งเรืองของพื้นที่ในอดีตได้บ้าง แม้กาลเวลาจะเป็นตัวแสดงช่วงยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลงทำให้อาคารมีความทรุดโทรม แต่ก็ยังแสดงให้เห็นของการเป็นเมืองเก่าไว้ได้อย่างเด่นชัด

2. ด้านการบริหารจัดการ

บริหารจัดการโดยคนในชุมชน ให้คนในชุมชนมีส่วนในการเสริมสร้างสุนทรียภาพของชุมชนให้คงอยู่ คนในชุมชนต้องมีแนวคิดมุมมองไปในแนวทางเดียวกัน มีทัศนคติมองความงามทางสุนทรียภาพที่ไปด้วยกัน สอดคล้องกับประภาพรรณ ฉัตรมาลัย (2556) ที่กล่าวว่า กระบวนการอนุรักษ์และฟื้นฟูเมืองเก่า จะต้องอาศัยความร่วมมือจากคนในชุมชน คนในท้องถิ่น ภาครัฐ นักวิชาการ รวมถึงคนที่สนใจสนใจเข้ามาในชุมชน ที่จะร่วมกันหาทิศทางดำเนินการดำเนินชีวิตร่วมกันของคนในชุมชน ที่จะต้องเตรียมเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ต่อไปในอนาคตด้วย เมื่อชุมชนมีภาพเดียวกันแล้วคนในชุมชนจะร่วมมือสร้างสรรค์และจัดการท่องเที่ยวโดยเน้นสุนทรียภาพในทิศทางเดียวกัน การท่องเที่ยวก็จะเกิดความยั่งยืนได้ นอกจากคนในชุมชน ภาครัฐและเอกชนก็มีส่วนในการสนับสนุน ช่วยเหลือชุมชน ซึ่งปัจจุบันมีทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เข้ามาช่วยผลักดันเสริมสร้างภาพลักษณ์ สร้างความงามต่างๆให้เกิดขึ้นกับชุมชน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการพัฒนาภูมิทัศน์ต่างๆ ทั้งตัวของสถาปัตยกรรม ปรับปรุงป้ายประชาสัมพันธ์ ถนนหนทาง หน่วยงานที่เข้ามาเช่น กระทรวง

วัฒนธรรม การท่องเที่ยว พาณิชยกรรม ในส่วนของเทศบาลเมืองช่วยในเรื่องของความสะอาดการเก็บกวาดพื้นที่ให้สะอาด ปลอดภัย แต่ยังไม่ได้มีส่วนในการส่งเสริมด้านความสวยงามของตัวอาคารหรือสิ่งที่จะสร้างให้ชุมชนมีเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว บางครั้งคนในชุมชนอาจจะต้องการผู้เชี่ยวชาญในการอนุรักษ์ และพัฒนา เช่นตัวอาคารบ้านเรือนที่สะท้อนสถาปัตยกรรมในอดีต อาจจะต้องได้ผู้เชี่ยวชาญช่วยในการดูแลรักษา สอดคล้องกับประภาพรรณ ฉัตรมาลัย (2556) ที่กล่าวว่า การอนุรักษ์อาคารเก่าไม่ได้เป็นเพียงการรักษาทางกายภาพเท่านั้น แต่ยังเป็นการรักษาบรรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น ที่เป็นสิ่งสะท้อนถึงวัฒนธรรมในอดีตที่เป็นรูปธรรม อีกทั้งยังเป็นองค์ความรู้สำหรับการศึกษาเรื่องราวที่ผ่านมาในอดีต นอกจากนั้นหน่วยงานต่างๆควรให้การสนับสนุนสื่อใหม่ๆในการส่งเสริมการท่องเที่ยว แต่จะต้องเป็นรูปแบบที่ไม่ทำลายวิถีชีวิตหรือทำลายสุนทรียภาพแบบดั้งเดิมของชุมชน ความงามพื้นฐานคือความสะอาด ของที่พักอาศัย ถนนหนทาง ไปจนถึงการเสนอความคิดเห็นการร่วมระดมความคิดเห็นการพัฒนาภูมิทัศน์ของชุมชนให้สวยงามมากยิ่งขึ้น นำเสนอสิ่งที่มีพร้อมกับการสร้างสิ่งใหม่ที่ไม่ขัดแย้งต่อมุมมองทางความงาม เช่นการจัดทำป้ายนิเทศต่างๆ ควรจะมีความสอดคล้องกับสภาพของชุมชน ซึ่งต้องอาศัยคนในชุมชนเป็นพื้นฐานในการถ่ายทอดเรื่องราวและนำเสนอต่อนักท่องเที่ยวแบบเป็นมิตร

3. ด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายคือนักท่องเที่ยวทุกคนที่มาท่องเที่ยวชุมชนริมน้ำจันทบูร โดยชุมชนต้องสร้างให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้คุณค่าความงามไม่ว่าจะเป็นความงามทางด้านสถาปัตยกรรมอาคาร สิ่งก่อสร้างหรือคุณค่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่แสดงออกผ่านวิถีชีวิต วิถีชีวิตของคนในชุมชน เมื่อนักท่องเที่ยวเกิดความตระหนักก็จะเกิดความรู้สึกที่ต้องรักษาดูแล การทำลายอาคารสิ่งก่อสร้างก็จะไม่เกิดขึ้น เพราะเขาจะรับรู้ได้ว่าความงามของสถานที่ที่จะเกิดได้ต่อเมื่อสภาพสิ่งแวดล้อม ส่วนประกอบต่างๆไม่ถูกทำลายการสร้างความสำเร็จเฉพาะ ที่ชุมชนเป็น โดยไม่นำไปเปรียบเทียบกับชุมชนอื่นๆ เพราะแต่ละที่ย่อมมีวิถี การแสดงออก จุดมุ่งหมายในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างกัน จะทำให้ชุมชนยังมีคุณค่าไม่เฉพาะความงามที่มองเห็นด้วยตา แต่จะหมายถึงคุณค่าทางจิตใจที่นักท่องเที่ยวจะร่วมรับรู้ได้ไปพร้อมกับคนในชุมชน

4. ด้านรูปแบบ

ควรเป็นรูปแบบกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสภาพแวดล้อมและคนในชุมชนดึงเอกลักษณ์ของชุมชนออกมาให้ได้ โดยต้องเป็นกิจกรรมที่คนในชุมชนเห็นด้วยเพื่อพลังในการแสดงออกที่ชัดเจน และเป็นหนึ่งเดียวกัน กิจกรรมที่ชุมชนมักจัดขึ้นคือการจัดถนนคนเดินตามช่วงเวลา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ดี เพราะเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งจากที่อื่นและในจังหวัด แต่อาจจะมีไม่บ่อยนัก อีกทั้งรูปแบบถนนคนเดินยังไม่มีความเป็นเอกลักษณ์ชัดเจนที่แสดงความเป็นชุมชนริมน้ำจันทบูรได้อย่างเต็มที่ การจัดกิจกรรมจึงควรได้รับความร่วมมือในการจัดจากคนในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและนักท่องเที่ยวอย่างแท้จริง นั่นๆรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นความงามของชุมชน จัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ สร้างแหล่งเรียนรู้ให้มีชีวิต ปรับภูมิทัศน์ที่สวยงามไม่ขัดต่อวิถีชุมชน สร้างทั้งความงามและความรู้ ไม่ว่าจะเป็กิจกรรม

การออกร้านขายของที่สัมพันธ์ส่งเสริมชุมชน สะท้อนวิถีชีวิตของคนในชุมชนอย่างมีความเฉพาะ การจัดเวิร์คช็อป กิจกรรมนำชมนำเที่ยวชุมชนแบบหมุนเวียน ที่ให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว เช่นเวิร์คช็อปการทำขนมถนอม ชนมไข่ ตลอดจนอาหารพื้นถิ่น หรือกิจกรรม ที่จัดให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกิจกรรมในชุมชน ชุมชนต้องปรับตัวกับนักท่องเที่ยว โดยการหาจุดร่วม ต้องเข้าใจจุดประสงค์นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวเพื่อการถ่ายภาพเป็นที่ระลึก ชุมชนอาจมีการจัดมุมถ่ายภาพเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้บันทึกความทรงจำโดยไม่ขัดต่อสุนทรียภาพโดยรวมของชุมชนซึ่งนอกจากนักท่องเที่ยวจะมีความสุข เมื่อนักท่องเที่ยวบอกต่อหรือลงรูปในสื่อสังคมออนไลน์ ก็จะเป็นการช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวได้อีกช่องทางหนึ่ง การทำนุบำรุงอาคารบ้านเรือนให้คงอยู่ในสภาพเดิมที่มีกลิ่นอายของความเก่าเป็นหลัก เพราะจุดเด่นของชุมชนคือความเป็นชุมชนแบบดั้งเดิม การพัฒนาสุนทรียภาพจึงควรเป็นการอนุรักษ์ รักษาให้คงสภาพเดิมหรือเกือบเท่าเดิม ในส่วนของอาคารบ้านเรือนที่มีความเสียหายจากการผ่านช่วงเวลามาอย่างยาวนานควรได้รับการบูรณะ แต่ต้องมีรูปแบบ ความงามที่สัมพันธ์สอดคล้องกับรูปแบบที่ชุมชนเป็น เพื่อให้เกิดเป็นจุดเด่นที่ชุมชนเป็นมาและจะเป็นต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับประเพณีวัฒนธรรม ฉัตรมาลัย (2556) ที่กล่าวว่า กระบวนการอนุรักษ์และฟื้นฟูเมืองเก่า จะต้องอาศัยความร่วมมือจากคนในชุมชน คนในท้องถิ่น ภาครัฐ นักวิชาการ รวมถึงคนที่สนใจเข้ามาในชุมชน ที่จะร่วมกันหาทิศทาง การดำเนินชีวิตร่วมกันของคนในชุมชน ที่จะต้องเตรียมเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตด้วย การสร้างสุนทรียภาพจึงเป็นการรักษาและพัฒนาในรูปแบบที่ไม่ขัดแย้งต่อภูมิทัศน์ของชุมชน สิ่งที่จะสร้างความงามให้กับชุมชนจึงควรเป็นความงามที่มาในรูปแบบการให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวไปในตัว ไม่ว่าจะเป็นการจัดสิ่งแสดงประกอบประวัติ เหตุการณ์ในอดีต ช่วงเวลาที่สำคัญที่เกิดขึ้นช่วงเวลานั้นๆ ให้ชุมชนได้กลายเป็นเสมือนพิพิธภัณฑ์แหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิต ความรู้จากการชมความสวยงามของสถานที่ ความรู้จากป้ายแสดงเรื่องราว ความรู้จากสถานที่ที่แสดงเรื่องราวสำคัญในอดีต และความรู้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนในชุมชน มีการเสริมสื่อใหม่ในการสร้างสุนทรียภาพให้กับแหล่งท่องเที่ยว การจัดพื้นที่ให้น่าสนใจ จัดมุมให้ถ่ายภาพ โดยที่ไม่ทำลายภูมิทัศน์เดิมของชุมชน รวมทั้งการให้ความรู้ประกอบในแต่ละจุดที่สำคัญๆ เพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งเรียนรู้แบบมีชีวิต การเพิ่มป้ายประชาสัมพันธ์แบบสองภาษาหรือมากกว่านี้ การจุดจุดต้อนรับให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยว มีการจัดระบบการนำชม หรือให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวไปพร้อมกัน

5. ด้านการสร้างสรรค

แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะของชุมชนริมน้ำจันทบูรควรเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นวิถีชีวิตของคนในชุมชนกับสถานที่ที่ผ่านเรื่องราวมาอย่างยาวนาน ชุมชนต้องเชื่อมั่นและมั่นใจในบริบทที่ชุมชนเป็นและสิ่งที่ต้องการจะนำเสนอแก่นักท่องเที่ยวโดยไม่ตามกระแสจนเกินไป เช่นเห็นสถานที่ท่องเที่ยวอื่นจัดการท่องเที่ยวแบบนั้นแบบนี้ก็นำมาใช้กับชุมชนซึ่งบริบทในแต่ละที่มีความแตกต่างกันไป ชุมชนต้องรักษาและดึงความเป็นตนเองออกมาเสนอให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ การสร้างแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมจากพื้นที่เดิม เช่นการจำลองเหตุการณ์สำคัญที่เคยเกิดขึ้นในอดีตในพื้นที่เดิม โดยไม่ทำลายทัศนียภาพเดิม แต่เป็นการเสริมให้พื้นที่ตรงบริเวณนั้นมีคุณค่าเพิ่มขึ้นด้านประวัติศาสตร์ การเพิ่มพื้นที่ในการให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสบรรยากาศเก่าๆ หรือมีสื่อในการนำเสนอให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้ทราบถึงวิถีชีวิต ซึ่งการจะให้ชุมชนเป็นเสมือนแหล่งเรียนรู้

ที่มีชีวิตจะต้องได้รับความร่วมมือจากหลากหลายหน่วยงาน การจัดพื้นที่แสดงวิถีชีวิต การจำลองเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นในอดีต การจัดระบบการท่องเที่ยวให้มีระบบ จัดทำแผนที่ชุมชนที่ครอบคลุมในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ และระบบสาธารณูปโภคที่พร้อมรับนักท่องเที่ยว โดยสื่อต่างๆที่นำมาใช้ประกอบตกแต่งชุมชนต้องมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายในชุมชนต้องมีการระดมความคิดเห็นของคนในชุมชนที่จะมองชุมชนเป็นภาพรวมเดียวกันก่อน เมื่อทุกคนมีภาพของชุมชนในจุดประสงค์เดียวกัน ความสวยงามของชุมชนที่จะส่งผ่านออกไปก็必将มีความชัดเจนและน่าสนใจขึ้นในฐานะชุมชนดั้งเดิมที่เป็นทั้งแหล่งท่องเที่ยวและเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิตควบคู่กันไป

ข้อเสนอแนะ

- ควรมีการสร้างความร่วมมือของชุมชนในการสร้างการท่องเที่ยวที่เน้นการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะ
- ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในเรื่องของการ ทำโครงการ หรือจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เน้นการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะ
- เมื่อทราบการตระหนักและการรับรู้คุณค่าสุนทรียภาพทางศิลปะ ตลอดจนแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุนทรียภาพทางศิลปะของชุมชนริมน้ำจันทบูรแล้วนั้น สามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในพื้นที่อื่นๆได้โดยปรับตามบริบทของแต่ละท้องถิ่นและชุมชนนั้นๆ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี